

Отже, для забезпечення зв'язку теорії, практики підготовки вчителів фізики та інформатики та їх активної участі у вирішенні глобальних проблем людства, зміст дисциплін повинен містити інформацію, яка відповідає вимогам сьогодення і передбачає її застосування не тільки для вдосконалення фахових знань з фізики, математики, інформатики а і для вирішення завдань енергоефективності та енергозбереження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Васильєва Р.Ю. Підготовка майбутніх учителів фізико-математичних спеціальностей до безпеки професійної діяльності / Р.Ю. Васильєва // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. – Миколаїв, 2017. - №4(59).- С.120-124.
2. Куриленко Н. В. Методична система формування екологічної компетентності учнів основної школи у процесі навчання фізики / Н. В. Куриленко // Збірник наукових праць [Херсонського державного університету]. Педагогічні науки. - 2014. - Вип. 66. - С. 142-150.

**Коваль В. О. , к. б. н., доцент,
кафедра дошкільної та початкової освіти,
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Т. Г. Шевченка» (м. Чернігів, Україна)
kovalchernigov@gmail.com**

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ПРОПЕДЕВТИКИ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: МІЖПРЕДМЕТНИЙ ПІДХІД

Сучасна школа потребує професійно-компетентного вчителя, який: «виявляє здатність до педагогічної діяльності, а саме до організації навчально-виховного процесу на рівні сучасних вимог; поєднує теоретичну й практичну готовність (предметно-теоретичну, психолого-педагогічну та дидактико-методичну) до здійснення педагогічної діяльності; вміє

результативно діяти, ефективно розв'язувати стандартні та проблемні ситуації, що виникають у процесі навчання [4]. У контексті Нової української школи екологічна складова підготовки майбутнього педагога набуває актуальності.

Аналіз матеріалів і документів різних міжнародних організацій, які співпрацюють у галузі екологічної освіти (ЮНЕСКО, ЮНЕП, РЕВ та ін), проведений О. В. Набільською, дозволяє виділити основні принципи екологічної освіти:

- систематичність і безперервність вивчення екологічного літератури;

- єдність інтелектуального і емоційно-вольового починається у діяльності з вивчення і поліпшення стану навколишнього природного середовища;

- взаємозв'язок глобального, національного і краєзнавчого у розкритті екологічних проблем у навчальному процесі;

- міждисциплінарний підхід у формуванні екологічної культури [2].

Враховуючи, що в початковій школі викладається пропедевтичний інтегрований курс «Я досліджую світ» в якому реалізується наскрізна лінія «Екологічна безпека і сталий розвиток» розглянемо підготовку майбутніх педагогів.

В університеті формування екологічної компетентності майбутнього вчителя початкової школи, в основному, відбувається в процесі навчання дисциплін природничо-математичного циклу («Основи природознавства», «Екологія», «Польова практика») та професійно-практичного («Дидактика», «Теорія та методика виховання», «Методика викладання природничої освітньої галузі»). Відповідно, до традиційних підходів у навчанні студентів важливу роль відіграють лекції і практичні заняття, які сприяють професійному становленню майбутнього фахівця. Студенти знайомляться зі змістом шкільної освіти, якій «включає дидактично визначені чотири компоненти:

- 1) система знань про природу, суспільство, людину тощо;
- 2) досвід здійснення уже відомих у суспільстві способів діяльності;
- 3) досвід творчої діяльності, що може забезпечити готовність учня до пошуку розв'язків нових проблем, творчого перетворення дійсності;
- 4) досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу» [3].

В процесі занять студент не тільки засвоює певну суму еколого-природничих знань, але й усвідомлює, як і де, можна ці знання й уміння застосувати на практиці з дітьми. Особлива увага приділяється на заняттях наступності знань між пропедевтичним і базовим етапами. Їхня реалізація можлива завдяки дотриманню внутрішньо- і міжпредметних зв'язків. Студенти знайомляться з принципом концентричності, коли знання, здобуті в попередніх класах, можуть повторюватися в наступних, але на вищому науковому рівні. Наприклад, у другому класі школярі вивчають тему «Ланцюги живлення», пізніше в середній школі в курсі «Біологія» вивчаються значення рослин в природі, типи харчування тварин; у старшій – піраміда біомас та енергії. Тобто під час формування змісту навчального курсу необхідно враховувати пропедевтичні екологічні знання, і передбачити їх розвиток у старших класах.

У закладах вищої освіти, досить часто, дисципліни які несуть в собі екологічну складову викладаються ізольовано один від одного, то актуальним на сьогоdnішньому етапі є ідеї інтегрованого навчання. Для цього необхідно використовувати технології впровадження міжпредметних зв'язків (бінарних та інтегровані лекції). Грунтуючись на теорії та власній практиці, можна зробити висновок, що інтеграція між різними навчальними курсами, які несуть в собі екологічну складову сприяють поглибленню еколого-природничих знань, що дає змогу студентові вільно орієнтуватися у причинно-наслідкових зв'язках і забезпечує практичне оволодіння певними професійними навичками.

Застосування в своїй роботі індивідуальних та групових завдань екологічного спрямування для самостійної роботи студентів творчо-репродуктивного та творчого (продуктивного) рівнів сприяє більш ефективному способу організації навчального процесу. Нами були розроблені інтегровані завдання пов'язані з використанням методу проектів, що поєднує дослідницьку та творчу діяльність студентів з процесом набуття ними знань та вмінь. Крім того, майбутні педагоги в процесі виконання творчих завдань спирались на особисті інтереси та нахили (літературна творчість, образотворча творчість, впевнене володіння ІКТ, дослідницькі навички). Обираючи тему проекту, студенти мали об'єднатись у групи або ж працювати індивідуально. У першому випадку розподіл обов'язків для виконання певної частини проекту мав відбуватись у відповідності до нахилів студентів. У процесі проектної діяльності студент самостійно здобуває знання та вміння, «починаючи від вибору теми проекту, постановки проблеми і закінчуючи здійсненням презентації та проведенням аналізу проведеної діяльності. Викладач виконує роль тільки консультанта, який направляє діяльність студента, мотивує його на роздуми, моделюючи різні ситуації, трансформуючи освітнє середовище» [1]. Результатом реалізації самостійної роботи студентів є розвиток їх особистісних якостей, серед яких його творчі здібності, готовність до пошуку розв'язування проблем, здатність до самоосвіти та самореалізації.

Отже, в процесі навчання в університеті майбутній педагог отримує:

- формування екологічної складової професійної компетентності майбутнього учителя початкової школи, яка відповідає положенням Концепції Нової української школи;
- вивчення загальних екологічних понять сприяє розумінню взаємозв'язків «природа – суспільство» та формуванню загальної картини світу, екологічної свідомості та мислення;

- професійні навички реалізації екологічної складової засновані на міжпредметних зв'язках.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1.Коваль В.О. Формування екологічної компетентності майбутніх вчителів початкової школи в процесі проектної діяльності / В.О.Коваль, А.В.Шевантаєва // Молодий вчений. – 2018. - №2.1/54.1 лютий 2018 спецвипуск. С.55 – 58.

2.Набільська О. В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до екологічного виховання учнів: теоретичний аспект / О. В. Набільська // Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Сер. : Педагогічні науки. - 2012. - Вип. 20. - С. 189-192. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vgnpu_2012_20_46

3.Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підруч. – К. : Грамота, 2012. – 504 с.

4.Скворцова С.О. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до навчання молодших школярів розв'язувати сюжетні математичні задачі: [монографія] / Світлана Олексіївна Скворцова, Яна Станіславівна Гаєвець. – Харків: "Ранок-НТ", 2013. – 331 с.

**Адобовська М. В., старший викладач кафедри географії
України, ґрунтознавства і земельного кадастру,
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
(м. Одеса, Україна)
adobovska.m@gmail.com**

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ГЕОГРАФІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Перехід вищої професійної педагогічної освіти на нові стандарти передбачає використання компетентнісного підходу, який надає підготовці вчителя географії практико-орієнтовану спрямованість, орієнтує на оволодіння студентами професійною компетентністю, вмінням вибудовувати перспективні лінії